

ΣΜΥΡΝΑΪΚΑΙ ΗΘΟΓΡΑΦΙΑΙ

[Τὸ ἡμέτερον Ἡμερολόγιον, τὸ ὁποῖον μετὰ πατρικοῦ πάντοτε ἐνδιαφέροντος παρέσχε καὶ παρέχει ξενίαν καὶ θέσιν εἰς τοὺς νέους

ἐκάστοτε καὶ εὐέλπιδας ἐργάτας τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος, εἰλικρινῶς χαίρει διὰ γνωρίζει καὶ αὐθις εἰς τοὺς ἀναγνώστας αὐτοῦ ἓνα ἀκόμη εὐγενῆ ἀγωνιστὴν τοῦ καλάμου, ἀπὸ τὴν φιλόμουσον χορείαν τῆς Σμύρνης, τῆς ἀποτελούσης ἐν τῶν πνευματικωτέρων κέντρων τοῦ ἀνά τὴν Ἀνατολὴν ἑλληνισμοῦ. Ὁ νεαρὸς καὶ συμπαθὴς ἡμῶν φίλος καὶ συνεργάτης κ. Ἀνδρ. Χ. Παπαδόπουλος εἶνε λίαν γνωστὸς ἐν Σμύρνῃ, ἔνθα, ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Σύλβιος καὶ ἐν ὥραις σχολῆς, συχνὰ κοσμεῖ διὰ τῶν

κομψῶν δημοσιευμάτων του τὰς στήλας τοῦ αὐτόθι ἡμερησίου καὶ περιοδικοῦ τύπου. Ἀπὸ τὴν παρατιθεμένην ὧδε ἡθογραφίαν, τὴν ἀποδίδουσιν πιστῶς μίαν χαρακτηριστικὴν εἰκόνα τῆς σμυρναϊκῆς ζωῆς, θὰ ἐκτιμήσωσιν οἱ ἀναγνώσται τὴν χάριν καὶ τὴν γραφικότητα τοῦ καλάμου του.]

ΤΑ ΦΟΙΝΙΚΙΑ

— Μοῦ τᾶκαψε, ποῦ νὰ καὶ ἡ καρδιά του!.. Μοῦ τᾶκαψε, ὁ ἀναθεματισμένος! ἔξεφώνησε ἡ κῶνα Ἀργυρῶ, σὰν εἶδε τοὺς ταβάδες ποῦ τῆς ἔφερεν τὸ φουρναροκόπελλο.

Κ' ἐχτυποῦσε τὰ γόνατά της μὲ τὰ δυό της τὰ χέρια.

Ὁ παραγυιὸς τοῦ φουρνάρη ἀφίνει ἐπάνω στὸ τραπέζι τοὺς δυὸ ταβάδες καὶ ξεπορτίζει, χωρὶς νὰ περιμένη οὔτε πληρωμὴ οὔτε δῶρο γιὰ τ' ἁγιοβασιλειάτικα φοινίκια ποῦ ἔφερε.

— Ἐλα, καλὲ μαμά, μὴ κάνης ἔτσι, εἶπεν ἡ κόρη της· καὶ τοῦ χρόνου νᾶμαστε καλὰ κι' ἄς καοῦνε.

— Κακά, ψυχρὰ κι' ἀνάποδα! ἔξεφώνιζεν ἡ Ἀργυρῶ καὶ ἡ ἄκρα τοῦ φρεσιοῦ της ἐπῆγαινε κ' ἤρχετο.

— Ἡβοί! τί ἔχω νὰ τοῦ κάνω τώρα νὰ πάω στὸ φουῖρνο!

Ἐπῆρε βιαστικὴ τὸ μποξᾶ της, ἔσιαξε τὸ σκούφωμά της κ' ἔβγαινε, ἐνῶ ἡ κόρη της προσπαθοῦσε νὰ τὴν ἐμποδίσῃ.

Ἡ διπλανὴ γειτόνισσα μὲ τὸ μωρὸ στὸ χέρι τὴν ῥωτᾷ :

— Τί ναι, καλὲ κώνα Ἀργυρώ, τί πάθες ;

— Ἀχ ! Μαρίνα μου, ποῦ νὰ σιά λέω. Αὐτὸς ὁ ἀσυχώρετος ὁ Μιχάλης μου ἔκαψε τὰ ροινίκια. Κάρβουνο, νὰ σὲ χαρῶ, κάρβουνο !.. Καὶ τώρα νάρθη ὁ ἄντρας μου, τί ἔχει νὰ μὲ κάνῃ. Μοῦ τῶπε ὁ ἔρημος ἀπὸ βραδύς, σὰν νὰ τῶξερε, νὰ τὰ στείλω στὸ φούρνο τοῦ Μουργαλαῦ. Ἐγὼ φταίω ἢ στραβή, ποῦ τὰ ἔστειλα στὸ καινούργιο.

— Μὴ συχύζεσαι, Ἀργυρώ μου, τί νὰ κάνωμε !.. περαστικά.

— Μπᾶ, ποῦ νὰ καμωθῶ καὶ νὰ σκάσω !..

Καὶ ἔτρεχε στὸ φούρνο, ποῦ ἦταν στὴ γωνιά τοῦ δρόμου.

Ὁ φουρνάρης, ἀκουμβισμένος στὸ μάρμαρο, ἔγνεφε σὲ μιὰ καρσινὴ μαργιόλα μὲ ραστικωμένα φρούδια κ' ἔληξες στὸ μάγουλο.

Ἡ κώνα Ἀργυρώ ἔπεσε σὰν ψυχρολουσία μέσα στὴ ζέστη τοῦ φούρνου καὶ τοῦ αἰσθήματος.

— Μωρέ, δὲν ἠφοβήθηκες τὸ Θεὸ νὰ μοῦ τὰ κάψῃς ; Στείλε νὰ τὰ πάρῃς καὶ νὰ μοῦ τὰ πληρώσῃς κιόλας !

Αὐτὸς χαμογέλασε, ἔπιασε τὸ πεστεμάλι του καὶ προσεπάθησε μὲ χωρατὰ νὰ μαλακώσῃ τὴ γρηά, μὰ ἐκείνη ποῦ νὰ ξεθυμώσῃ !

Σὰν εἶδε πῶς μὲ τὸ καλὸ τίποτε δὲν κάνει :

— Γιὰ ξεφορτώσου με !.. τῆς λέγει.

— Μωρὲ κρεμανταλᾶ, ποιανοῦ μιλάς ἔτσι ;

— Παληόγρηα, τᾶχες κακοζυμωμένα καὶ καήκανε.

— Τόσο χαῖρι καὶ προκοπὴ νὰ δῆς καὶ τόση ἡγεῖα νάχῃς !.. Δὲ φταῖς μωρὲ ἐσύ, μόνο φταίει αὐτὴ ἡ φτειασιδοῦ, ἡ κόρη τῆς Σουλτάνας ποῦ σὲ ξελογιάζει. Καλὰ τὸ λένε !..

Καὶ ἔφυγε κινοῦσα τὰ χέρια σὰν ἀνεμόμυλος.

Ἡ Σουλτάνα ἔκανε φιδέ, καὶ σὰν ἔννοιωσε τὸν καυγᾶ, παράτησε τὸ κόσκινο καὶ τὴ ζύμη καὶ πετάχτηκε στὸ σαχνισίνι της. Ὅταν ἄκουσε πῶς βρίζουνε τὴν κόρη της, ἔγινε κατακόκκινη ἀπὸ τὸ θυμό. Ἐχτύπησε τὴ παλάμη της στὸ μαξιλαράκι τοῦ παραθυριοῦ σὰν ἱεροκήρυκας καὶ ἄρχισε νὰ βρίζῃ :

— Μωρὴ βρώμα, μωρὴ λωλο - Ἀργυρώ !.. ποῦ θὰ μοῦ ξετιμῆς τὸ κορίτσι μου. Βαμμένη εἶσαι σὺ καὶ τὸ σόϊ σου, διαόλου γλυτοῦ !.. Μωρὴ, μακρύναν ἢ ποδιές μας καὶ σκεπάσαν τῆς μπομπές μας ;.. Τὰ ρεζιλίκια σου τὰ ἔεχασες !.. Αἶ ;

Δυὸ - τρεῖς γειτόνισσες πεταχτῆκαν στὰ παράθυρα, στὴς πόρτες, στὰ σαχνισίνια· ἓνας περιβολάρης ἐστάθηκε μὲ τὸ γαῖδουρι του· ὁ ἀχτάρης βγῆκε στὴν πόρτα τοῦ μαγαζιοῦ του. Ἡ κυρά

Ρηνιώ, ἡ καλόγρηνα, στάθηκε κ' ἔκανε πῶς μιλά με τὴν παρακώρη τῆς Χρυσούλας τῆς σαβανώτρας.

Σὰν εἶδε ἡ Σουλτάνα πῶς μαζεύτηκε κόσμος, ἄρχισε νὰ λέγῃ τὰ παληὰ τῆς Ἀργυρώς: τὴ λολάδα της, τοὺς γιαβουκλοῦδες της, τὰ ξελογιάσματά της: «Λύσσαξε γιὰ νὰ παντρευτῇ. Καὶ τί δὲν ἔκανε! ποῦ δὲν ἔτρεχε; Στὰ πανηγύρια, ἦταν ἡ πρώτη ποῦ θὰ ἔμπαινε στὸ μπάλο καὶ ἡ τελευταία ποῦ θὰ ἔφευγε. Στὰ μάγια μοναδική, στὴς σουλουμάδες πρώτη, στὰ χαρτιά τεχνίτρα.

Ἀπὸ τὸ πρωτὶ ἕως τὸ βράδυ ἔτρεχε, πότε στὴν Ἀραλὶνὰ τῇ Φατμὲ ποῦ ρίχνει τὰ κουκκιά στὸ Μπασμαχανέ, πότε στὸ μάγο τὸν Ἑβραῖο τὸ Μποχὼρ Λεβῆ στῆς Χάβρας τὸ σοκκάκι πότε στὴ χαρτοῦ τῇ Χατζῇ Λενιώ, πότε στὴ καφεδοῦ τὴν Ἀρμένισσα τῇ Βιλκινῇ, ποῦ βλέπε τὴ μοῖρα ἀπὸ τὸ ντελβέ τοῦ καφέ ποῦ ἔμενε στὸ κουπάκι σου... Ποιὰ ἀτσιγγάνα πέ-
ρασε καὶ δὲν τὴν σταματοῦσε; Σὰν τὴ λυσσασμένη ἔτρεχε στὴ Παγώνα τῇ χασάπαινα, νὰ δείξῃ τὸ μολύβι ποῦ ἔχυνε τ' Ἀη-Γιαννιοῦ τοῦ Φανιστή. Καλέ, ποιὰ ἔβαζε τὴ νύχτα τ' Ἀη-Γιαννιοῦ τὰ συκόφυλλα στὸ δῶμα καὶ τὸ καθρέφει κάτω ἀπὸ τὸ προσκεφάλι, γιὰ νὰ δῇ ποιόν θὰ πάρῃ; Καὶ τὰ κόλλυβα τῶν Ἀγίων Θεοδώρων, καὶ τὸ μακαρόνι τῆς στερνῆς Ἀποκριῆς, ποιὰ τὰ παίρνε μαζί νὰ κοιμηθῇ, γιὰ νὰ ἔδῃ στὸν ὕπνο της ποιός θὰ τῆς μιλήσῃ!...»

Ἡ Σουλτάνα εἶχε πάρει δρόμο. Ἡ γλῶσσα της πήγαινε σὰν ῥοδάνι. Ποῦ νὰ σταματήσῃ! Καὶ ἐξακολούθησε νὰ τῆς τὰ ψέλνῃ τῆς καυμένης τῆς κώνας - Ἀργυρώς:

— «Καλέ, συμμαζεμὸ δὲν εἶχε!... Ὡς καὶ τὴ βραδυνά, ποῦ παντρεύθηκε, τῆς κάνανε δυὸ πατινάδες. Θυμοῦνταν ἀκόμη καὶ τὰ τραγούδια, ποῦ τῆς εἶπαν οἱ χυλοπηττοταγισμένοι:

«Ὁ ἕνας, ὁ Στεφανῆς τῆς Σμαράγδας — με τ' ὄνομα — τῆς εἶπε:

Ἀγάπας τὸν ἄνδρα σου, ἀγάπας κ' ἐμένα,
Κάνε τ' ἄντροῦ σου δυὸ βρακιά, κάνε κ' ἐμένα ἓνα.
Τ' ἄντροῦ σου νὰν' ἀπὸ μαλλί, κ' ἐμέν' ἀπὸ μετάξι,
Τ' ἄντροῦ σου νὰ κατελυθῇ, κ' ἐμένα νὰ βαστάξῃ.

«Καὶ ὁ ἄλλος, ὁ παιγνιδιάτορας, ὁ Γιώργης ὁ Σγουρὸς — θεὸς σχωρέσ' τον:

Ξύπνησε, πετροπέρδικα, κι' ἄνοιξε τὰ φτερά σου,
Καὶ διῶξ' αὐτὸ τὸ κότσιφα πῶχεις στὴν ἀγκαλιά σου.

« Καλέ, ὁ κόσμος τῶχει τούμπανο. Ἄς εἶνε καλὰ ὁ μαστρο-
Γιάννης, ποῦ τὴν πῆρε καὶ συμμαζεύθηκε!... »

* *

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ κώνα Ἀργυρώ, ἀφοῦ στάθηκε στὴν πόρτα
της κ' ἔψαλλε κι' αὐτὴ ἀρκετά, πῆγε μέσα νὰ βολέψῃ τὰ καμ-
μένα φοινίκια.

Νά σου καὶ φθάνει καὶ ὁ μαστρο-Γιάννης.

Μάννα καὶ κόρη τοῦ εἶπαν τὰ καθέκαστα.

Θύμωσε λιγάκι, τίναξε τὸ σαλβάρι του, ἔσφιξε τὸ ζωνάρι του,
ἔβγαλε τὸ φέσι του, τὸ πέταξε σὲ
μιὰ γωνιά καὶ τῆς λέγει :

— Δὲν σοῦπα νὰ τὰ στείλῃς στὸν
ἄλλο φούρνο;

— Νὰ μὲ θάψῃς, Γιάννη μου, μὴ
θυμώνῃς!.. Ἐγὼ φταίω, ἡ στραβή,
ἐμουρμούρισε κλανθυμηρίζουσα.

Εἶχε ὅμως τὴν αἰτία της ἡ γρηά,
νὰ προτιμᾷ πάντοτε τὸ φούρνο
τοῦ Μιχάλη.

Τὴν ἄλλη μέρα πρωτὶ-πρωτὶ ἡ
διπλανὴ γειτόνισσα ἐφώναξε μιὰ
ἄλλη, ποῦ ἐκάθητο ἀπέναντι :

— Ἔλα νὰ στὰ πῶ. Χθὲς τὸ βράδυ ἀνέβηκα στὸ δῶμα νὰ
μαζέψω τὰ βρακάκια τοῦ μωροῦ, καὶ τὸ ἀντρογόνο δίπλα εἶχε
μεγάλον φαγωμὸ γιὰ τὰ φοινίκια. Ἀπὸ καιρὸ δὰ κατάλαβα πῶς
ἡ Ἀργυρῶ καλόπιανε τὸ φουρνάρι γιὰ τὴ κόρη της!.. Γι' αὐτὸ
φούρνιζε συχνά σ' ἐκεῖνον...

— Ἀ, ᾧ, ᾧ! κατάλαβα, πολемоῦσε νὰ τοῦ τὰ ψήσῃ μὲ τὴ
προκομιμένη τὴν ἀσχημομοῦρά της, κ' ἐκεῖνος τᾶκαψε ἐπίτηδες
γιὰ νὰ τὴ ξεφορτωθῇ!

[Σμύρνη]

ΣΥΛΒΙΟΣ

Εἰς τὸ εὐτυχισμένον ζεῦγος Μ. Μενάγια

[Ἐπὶ τῇ γεννήσει τοῦ πρώτου τέκνου των]

Σὰν καὶ ἀκόμα νᾶπλαθε ὁ πόθος ὁ κρυφός σας,
Σὰν κάποια νᾶλειπε ἐμμορφιά ἀπ' τὸν Παράδεισόν σας,
Καὶ ἦλθε τῆς Ἀγάτης σας τὸ πρῶτον ἀγγελουδί

Νὰ χύσῃ νέον φῶς γύρω σας κι' ἄλλης χαρᾶς τραγουδί.

Τώρα ἡ Ζωὴ πλὺ ἐμμορφῇ λάμπει γιὰ σᾶς ἀκόμα,
Καὶ χίλιες γλῶσσες σᾶς μιλεῖ μὲ τὸ μικρὸν τοῦ στόμα.

Κ. Φ. Σκ.